

Anotace rozsudku ze dne 19. prosince 2013 ve věci č. 45872/06 – Yuriy Volkov proti Ukrajině

Senát páté sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že bylo porušeno právo stěžovatele hájit se za pomoci obhájce a nebýt nucen k obviňování sebe sama ve smyslu čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c) Úmluvy.

(i) Okolnosti případu

V listopadu 2003 stěžovatelův známý na policii vypověděl, že se mu stěžovatel přiznal k loupeži a vraždě. Stěžovatel byl proto v prosinci 2003 předveden na policejní stanici, kde byl nevazebně zadržován do druhého dne. Během zadržení stěžovatel napsal prohlášení, ve kterém se k loupeži a vraždě přiznal. Dle stěžovatele byl k přiznání donucen bitím a psychologickým nátlakem. Stěžovatel byl následně vzat do vazby a jeho matka mu zvolila dva obhájce, v jejichž přítomnosti vypovídal a současně odvolal své přiznání k trestnému činu z téhož dne s tím, že bylo učiněno pod psychologickým nátlakem.

V průběhu dalšího řízení stěžovatel již vždy vypovídal v přítomnosti jednoho nebo dvou obhájců; k trestnému činu se znovu přiznal, posléze své přiznání odvolal.

V listopadu 2004 soud prvního stupně stěžovatele osvobodil pro nedostatek důkazů s tím, že stěžovatelovo úvodní přiznání nebylo učiněné dobrovolně, a navíc k němu došlo v době, kdy ještě nebyl řádně vzat do vazby.

V samostatných rozhodnutích soud prvního stupně uvedl, že stěžovatel byl nezákonně zadržován na policejní stanici, kam byl předveden a kde se přiznal ke spáchání trestného činu, aniž mu bylo vysvětleno jeho právo na obhajobu a právo neobviňovat sám sebe.

Následně byl rozsudek včetně samostatných rozhodnutí zrušen a věc byla vrácena soudu prvního stupně k novému rozhodnutí. Soud prvního stupně v únoru 2006 shledal stěžovatele vinným z vraždy a loupeže, přičemž se opíral o úvodní přiznání stěžovatele ke spáchání trestného činu a jeho následná přiznání učiněná za přítomnosti obhájců.

V květnu 2006 Nejvyšší soud rozsudek potvrdil.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K tvrzenému porušení článku 6 odst. 1 a 3 písm. c) Úmluvy

Stěžovatel poukazoval na to, že byl odsouzen v rozporu se čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c) Úmluvy na základě přiznání učiněného proti jeho vůli bez přítomnosti obhájce.

Soud s odkazem na rozsudek velkého senátu ve věci *Salduz proti Turecku* (č. 36391/02, 27. listopadu 2008, § 50) zdůraznil, že právo na obhajobu je nenávratně poškozeno, pokud se osoba přiznala ke spáchání trestného činu během policejního vyšetřování bez přítomnosti obhájce a toto prohlášení o sebeobvinění vedlo k jejímu odsouzení. Dle Soudu je včasný přístup k obhájci procesní zárukou práva neobviňovat sebe sama a zárukou proti špatnému zacházení s obviněným, který je v rané fázi řízení obzvláště zranitelný.

Soud uvedl, že v daném případě bylo právo stěžovatele na obhajobu a právo neobviňovat sebe sama omezeno již v průběhu úvodního policejního výslechu, a to v době, kdy byl pouze podezřelý ze spáchání trestného činu. Stěžovatel, ač měl na základě článku 6 Úmluvy právo být zastoupen obhájcem, byl vyslechnut bez přítomnosti obhájce. Během výpovědi stěžovatel učinil doznání, na základě něhož byl uznán vinným ze spáchání trestného činu. Ačkoli podmínky, za nichž se stěžovatel ke spáchání trestného činu přiznal, důvěryhodnost přiznání zpochybňovaly, vnitrostátní soudy přesvědčivě neprokázaly, že toto přiznání stěžovatele bylo učiněno svobodně.

Soud proto uzavřel, že právo stěžovatele na obhajobu a právo neobviňovat sebe sama bylo v průběhu úvodního výslechu na policii nadměrně omezeno a tento nedostatek nebyl napraven v průběhu následujícího trestního řízení. Došlo tak k porušení čl. 6 odst. 1 ve spojení s čl. 6 odst. 3 písm. c) Úmluvy.